

Lelkigyakorlat

A börtönélet új próbák elé állít. Az Ige szerint a sziklából mézet adott népének az Úr, a kovaszirtból olajat. (5Móz 32,13) Az ellenség nem is sejtí: éppen abból nyerjük az erőt, amit halálunkra gondolt.

„Az én dolgaim előmenetelére lettek az evangéliumnak.” (Fii 1,12) Az, aki ötször kapott negyvenet, akit háromszor megostoroztak, egyszer megköveztek, háromszor hajótörést szenvedett – csak egy van feljegyezve! –; mindenféle veszedelemben forgott, hidegben, börtönben, mezítelenségben... - példázza számunkra azt, hogy e megannyi ellenszél előbbre vitte az evangélium ügyét.

A hívő embernek nem kötelező összeroppanni. Tudatosan növelnie kell ellenállását. Mint egyik rabtársunk, aki 3 lépés hosszúságú magánzárkájában csak azért is 2 lépésnyi sétát engedett meg magának, mert még így sem akart egy véleményen lenni a rendszerrel.

Ha magánzárkában vagyunk, óriási a lehetőség az imádságra. Az imádságunkkal át lehet fogni, bővülő körök módjára az egész világot: család, szenvedők, missziók, ellenségeink... Nálunk reformátusoknál nincsen hivatalos szerzetrend. A cella-imára a párt tanított meg, s ezzel megalapozta az evangéliumi szerzetesség eme fajtáját. A római katolikus karthauziak,

a trappisták állandó hallgatásban élnek (a vasárnap kivételével), mi túlszárnyaltuk őket, vasárnap se beszélhettünk senki emberfiával.

A magánzárkában magam is védekeztem az elmagányosodás ellen. Emlékezetből egy református breviáriumot állítottam össze: Ige, meditáció, ének (halkan); bibliai szakaszok, történetek, zsoltárok felmondása; a Miatyánk; a hitvallás kérdései és feleletei (Heidelbergi Káté); atyák látásai, mondásai, egyháztörténelmi leckék...

Naponta reggel: szabad és kötött imák mondásával – nem telepedett rám az évek súlya. Ha imádságban vagyunk, akkor az örökkévalóságban élünk. Nincs idő. Az ima az egyetlen, amit letiltani nem lehet. Az nem baj, ha a mozdony mechanikus, csak az ember ne legyen az.

A szenvedés addig nehéz, amíg értelmetlen. A szenvedés nyilvánvalóvá teszi, hogy Isten nem játszik velünk, és nemcsak megváltásunkat, hanem megszentelődésünket is halálos komolyan veszi (Barth). A megigazítás: életünk; a megszentelődés: halálunk.

„Ezután tehát azok is, akiknek van feleségük, úgy éljenek, mintha nem volna, és akik sírnak, mintha nem sírnának, akik pedig örülnek, mintha nem örülnének, akik vásárolnak valamit, mintha nem volna az az övük, és akik a világ javaival élnek, mintha nem élnének vele, mert e világ ábrázata elmúlik.” (1Kor 7,29–31; újford.) És folytathatjuk: akik börtönben vannak, mintha szabadok volnának, mert elmúlik a világ vasrác-ábrázata is.

A szabad „mintha-állapot” emberi erőből, önszuggesztióból nem megvalósítható. Istennek ajándéka ez. És akkor, amikor ebben az ajándékban részesülünk, még az öröm is átjár bennünket. Jézus azt ígérte tanítványainak, hogy „senki el nem veszi tőletek a ti örömötöket”. (Jn 16,22) Nem azt mondta, hogy nem is akarja elvenni, sőt, mindent megtesz, hogy elvegye, de nem fog sikerülni neki (Ben Gurion, Izrael első miniszterelnöke).

Aki nem hisz a csodában, az nem reális ember. A börtönben is vannak helyzetek, amikor Istent sem értjük. Hogyan is érthetném azt, akít csak a hitünkkel foghatunk fel. De ott, ahol

nem értünk, még mindig van egy lehetőségünk: az, hogy imádjunk (Augustinus).

Egy alkalommal, még Nagyváradon a vizsgálati fogság idején, mikor egyénileg, biblia nélkül csendesórát tartottam, amint Isten eledelt adott nekünk az elrejtett mannából, ahogy az meg van írva, bevillant a János evangéliuma 16. fejezetéből: „eljött az idő, hogy engemet egyedül hagyjatok”, mondja Jézus a tanítványainak. „De nem vagyok egyedül, mert velem van az Atya.”

– Nem értem – mondtam az Úrnak –, mit is jelent, hogy eljött az idő, hogy engemet egyedül hagyjatok. Azt akarja ez jelenteni, hogy elviszik a testvéreimet a cellából? – Ott voltak öten-hatan, s cinkosok voltak számomra, titkon, hogy lehetőleg ne lássam, átcsempészték a kasztronjukból a sűrűjét az enyémbé, egy-egy fél vagy negyed krumplit, hogy ne haljak meg, le ne romoljak annyira testileg. És akkor megértettem, hogy még aznap egyedül fognak hagyni engemet a cellában. Egy kicsit méltatlankodtam, Uram, te tudod, hogy ezek a testvérek nagyon fontosak a számomra, és azt a hangot hallottam, hang nélküli hang volt, hát mit gondolsz, én neked nem vagyok elég? Nincs ebben semmi misztikum, itt a léleknek bel-



Fogságban a család, Aurel Păuna, 56-os temesvári fogollyal.

ső beszélgetése folyt, egy ilyenfajta értelmezése az Igének, hogy hagyjam Jézust egyedül magam mellett a testvérek nélkül. Igent mondtam, igen, te egyedül is elég vagy, és nemso-kára nyílt az ajtó, bejöttek a szekus tisztek, és olvasták fel a neveket.

– Akik hallják a nevüket, készítsék a csomagjaikat. – Tudtam, hogy nem fogom hallani a nevemet, és valóban, mindenkit elvittek.